C/2025/3985

20.8.2025

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 8. července 2025

k hospodářské a sociální politice, politice zaměstnanosti a strukturální a rozpočtové politice Chorvatska

(C/2025/3985)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a zejména na čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

Obecná východiska

(1) Nařízení (EU) 2024/1263, které vstoupilo v platnost dne 30. dubna 2024, stanoví cíle rámce správy ekonomických záležitostí, jehož účelem je podporovat zdravé a udržitelné veřejné finance, udržitelný a inkluzivní růst a odolnost prostřednictvím reforem a investic a předcházet nadměrným schodkům veřejných financí. Nařízení stanoví, že Rada a Komise vykonávají mnohostranný dohled v rámci evropského semestru v souladu s cíli a požadavky stanovenými v SFEU. Evropský semestr zahrnuje zejména definování doporučení pro jednotlivé země a dohled nad jejich prováděním. Nařízení rovněž podporuje odpovědnost členských států za fiskální politiku a klade důraz na její střednědobé zaměření v kombinaci s účinnějším a soudržnějším prosazováním. Každý členský stát musí Radě a Komisi předložit národní střednědobý fiskálně-strukturální plán obsahující jeho fiskální, reformní a investiční závazky, který v závislosti na délce volebního období v daném členském státě pokrývá období čtyř nebo pěti let. Dráha čistých výdajů ([2]) v těchto plánech musí být v souladu s požadavky uvedeného nařízení, včetně požadavku na to, aby byl veřejný dluh do konce období korekce uveden na věrohodně sestupnou dráhu nebo aby na této dráze setrval anebo aby zůstal na obezřetné úrovni pod hodnotou 60 % hrubého domácího produktu (HDP) a aby se schodek veřejných financí ve střednědobém horizontu snížil pod referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě nebo se pod ní udržel. Pokud se členský stát zaváže k příslušnému souboru reforem a investic v souladu s kritérii stanovenými v uvedeném nařízení, může být období korekce prodlouženo, a to nejvýše o tři roky.

([1]) Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Čisté výdaje ve smyslu čl. 2 bodu 2 nařízení (EU) 2024/1263: „čistými výdaji“ se rozumí veřejné výdaje očištěné o i) úrokové výdaje; ii) diskreční opatření na straně příjmů; iii) výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie; iv) vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií; v) cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a vi) jednorázová a jiná dočasná opatření.

(2) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ([3]), kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost. Nástroj pro oživení a odolnost poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. V souladu s prioritami evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik podporuje hospodářské a sociální oživení a stimuluje udržitelné reformy a investice, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Také pomáhá posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci Unie a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv.

(3) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ([4]) (dále jen „nařízení REPowerEU“) přijaté dne 27. února 2023 má za cíl ukončit závislost Unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. To pomůže dosáhnout energetické bezpečnosti a diverzifikovat dodávky energií v Unii a vede k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, ke zvýšení kapacity pro ukládání energie a ke zlepšení energetické účinnosti. Chorvatsko doplnilo do svého národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů plánu REPowerEU.

(4) Dne 15. května 2021 předložilo Chorvatsko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 uvedeného nařízení posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V. Dne 28. července 2021 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Chorvatska ([5]), které bylo dne 7. prosince 2023 změněno podle čl. 18 odst. 2 za účelem aktualizace maximálního finančního příspěvku na nevratnou finanční podporu a za účelem začlenění kapitoly REPowerEU ([6]). Uvolnění splátek je podmíněno přijetím rozhodnutí Komise v souladu s čl. 24 odst. 5, v němž se stanoví, že Chorvatsko uspokojivě splnil příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Podmínkou uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů, pokud jde o tutéž reformu nebo investici.

(5) Dne 21. ledna 2025 přijala Rada na doporučení Komise doporučení, kterým schválila národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Chorvatska ([7]). Plán byl předložen v souladu s článkem 11 a čl. 36 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) 2024/1263, vztahuje se na roky 2025–2028 a zahrnuje postup fiskální korekce rozložený do čtyř let.

(6) Dne 26. listopadu 2024 Komise přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Chorvatska na rok 2025. Téhož dne přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 zprávu mechanismu varování 2025, ve které není Chorvatsko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum. Komise rovněž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2025, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Rada přijala doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny ([8]) dne 13. května 2025 a společnou zprávu o zaměstnanosti dne 10. března 2025.

([3]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 28. července 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Chorvatska (ST 10687/2021).

([6]) Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 7. prosince 2023, kterým se mění prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 28. července 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Chorvatska (ST 15834/2023).

([7]) Doporučení Rady ze dne 21. ledna 2025, kterým se schvaluje národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Chorvatska (Úř. věst. C, C/2025/638, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/638/oj).

([8]) Doporučení Rady ze dne 13. května 2025 týkající se hospodářské politiky eurozóny (Úř. věst. C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) Dne 29. ledna 2025 Komise zveřejnila Kompas konkurenceschopnosti, strategický rámec, jehož cílem je posílit globální konkurenceschopnost EU v příštích pěti letech. Stanoví tři transformační požadavky udržitelného hospodářského růstu: i) inovace; ii) dekarbonizace a konkurenceschopnost a iii) bezpečnost. Za účelem odstranění rozdílů v oblasti inovací si EU klade za cíl prosazovat průmyslové inovace, podporovat růst startupů prostřednictvím iniciativ, jako je Strategie EU pro startupy a scaleupy, a urychlit zavádění pokročilých technologií, jako je umělá inteligence a kvantová výpočetní technika. V zájmu dosažení zelenějšího hospodářství Komise předložila komplexní Akční plán pro cenově dostupnou energii a Dohodu o čistém průmyslu, které zajistí, aby přechod na čistou energii zůstal nákladově efektivní, zohledňoval konkurenceschopnost, zejména v energeticky náročných odvětvích, a byl hnací silou růstu. Pro snížení nadměrné závislosti a zvýšení bezpečnosti je Unie odhodlána posílit globální obchodní partnerství, diverzifikovat dodavatelské řetězce a zajistit přístup ke kritickým surovinám a čistým zdrojům energie. Tyto priority se opírají o horizontální faktory, jež zahrnují zjednodušení právních předpisů, prohloubení jednotného trhu, financování konkurenceschopnosti a unii úspor a investic, podporu dovedností a kvalitních pracovních míst a lepší koordinaci politik EU. Kompas konkurenceschopnosti je sladěn s evropským semestrem, čímž je zajištěno, aby hospodářské politiky členských států byly v souladu se strategickými cíli Komise a při správě ekonomických záležitostí byl uplatňován jednotný přístup, který podporuje udržitelný růst, inovace a odolnost v celé Unii.

(8) Evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik se v roce 2025 nadále vyvíjí souběžně s prováděním Nástroje pro oživení a odolnost. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány pomáhají účinně řešit všechny výzvy, které byly uvedeny v příslušných doporučeních pro jednotlivé země vydaných v posledních letech, nebo významnou část těchto výzev. Tato doporučení pro jednotlivé země zůstávají relevantní i pro posuzování pozměněných plánů pro oživení a odolnost v souladu s článkem 21 nařízení (EU) 2021/241.

(9) Doporučení pro jednotlivé země 2025 by se měla vztahovat na všechny klíčové výzvy hospodářské politiky, jež nejsou dostatečně řešeny v rámci opatření obsažených v plánech pro oživení a odolnost, s přihlédnutím k příslušným výzvám identifikovaným v doporučeních pro jednotlivé země z období 2019–2024.

(10) Dne 4. června 2025 Komise zveřejnila zprávu o Chorvatsku pro rok 2025. Posoudila pokrok, který Chorvatsko učinilo při plnění příslušných doporučení pro danou zemi, a zhodnotila, jak Chorvatsko provádí plán pro oživení a odolnost. Na základě této analýzy identifikovala nejnaléhavější výzvy, kterým Chorvatsko čelí. Posoudila rovněž pokrok Chorvatska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie pro rok 2030 v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby a sociálního vyloučení, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

Posouzení roční zprávy o pokroku

(11) Dne 21. ledna 2025 Rada doporučila pro Chorvatsko následující maximální míry růstu čistých výdajů: 6,4 % v roce 2025, 4,9 % v roce 2026, 4,1 % v roce 2027 a 3,7 % v roce 2028, což odpovídá maximální kumulativní míře růstu vypočtené s ohledem na rok 2023 ve výši 26,2 % v roce 2025, 32,3 % v roce 2026, 37,8 % v roce 2027 a 42,9 % v roce 2028. Dne 22. května 2025 předložilo Chorvatsko svou roční zprávu o pokroku ([9]), pokud jde o dodržování doporučeného maximálního tempa růstu čistých výdajů a realizaci reforem a investic reagujících na hlavní výzvy vymezené v jemu určených doporučeních v rámci evropského semestru. Roční zpráva o pokroku rovněž zohledňuje zprávy, které Chorvatsko dvakrát za rok podává o pokroku dosaženém při plnění plánu pro oživení a odolnost v souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241.

(12) Útočná válka Ruska proti Ukrajině a její důsledky představují pro Evropskou unii existenční výzvu. Komise doporučila aktivaci národní únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu koordinovaným způsobem s cílem podpořit úsilí EU o rychlé a významné navýšení výdajů na obranu; tento návrh uvítala Evropská rada dne 6. března 2025. Na základě žádosti Chorvatska ze dne 27. května 2025 přijala Rada dne [datum; Úř. věst.: vložte prosím jako datum 8. července 2025] na doporučení Komise doporučení, kterým se Chorvatsku umožňuje odchýlit se od doporučených maximálních temp růstu čistých výdajů a překročit je ([10]).

([9]) Roční zprávy o pokroku z roku 2025 jsou dostupné na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_cs.

([10]) Doporučení Rady ze dne 8. července 2025, kterým se Chorvatsku umožňuje odchýlit se od maximálních temp růstu čistých výdajů stanovených Radou podle nařízení (EU) 2024/1263 (aktivace národní únikové doložky) (Úř. věst. C, C/2025/3967, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3967/oj).

(13) Na základě údajů potvrzených Eurostatem ([11]) se schodek veřejných financí Chorvatska zvýšil z 0,8 % HDP v roce 2023 na 2,4 % v roce 2024, zatímco veřejný dluh klesl z 61,8 % HDP na konci roku 2023 na 57,6 % na konci roku 2024. Podle výpočtů Komise tento vývoj odpovídá tempu růstu čistých výdajů ve výši 17,4 % v roce 2024. Chorvatsko v roční zprávě o pokroku za rok 2025 odhaduje růst čistých výdajů v roce 2024 na 17,5 %. Na základě odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky ([12]), které zahrnuje výdaje financované jak z vnitrostátních, tak z unijních zdrojů, v roce 2024 expanzivní, a to ve výši 1,8 % HDP.

(14) Podle roční zprávy o pokroku předpokládá makroekonomický scénář, na němž jsou založeny rozpočtové projekce Chorvatska, v roce 2025 růst reálného HDP ve výši 3,3 %, zatímco inflace vyjádřená indexem spotřebitelských cen je v roce 2025 odhadována na 2,9 %. Prognóza Komise z jara 2025 předpokládá růst reálného HDP v roce 2025 o 3,2 % a v roce 2026 o 2,9 % a inflaci měřenou HISC v roce 2025 na úrovni 3,4 % a v roce 2026 na úrovni 2,0 %.

(15) V roční zprávě o pokroku se očekává, že schodek veřejných financí se v roce 2025 zvýší na 2,9 % HDP, přičemž poměr veřejného dluhu k HDP se do konce roku 2025 sníží na 56,9 % HDP. Tento vývoj odpovídá tempu růstu čistých výdajů v roce 2025 ve výši 7,6 %. Prognóza Komise z jara 2025 předpokládá v roce 2025 schodek veřejných financí ve výši 2,7 % HDP. Zvýšení schodku v roce 2025 odráží především silný růst kapitálových výdajů podpořený očekávaným zvýšením provádění Nástroje pro oživení a odolnost, přenosem účinku reformy mezd ve veřejném sektoru a dalším zvýšením výdajů na důchody v důsledku změny valorizačního vzorce. Podle výpočtů Komise tento vývoj odpovídá tempu růstu čistých výdajů v roce 2025 ve výši 7,9 %. Na základě odhadů Komise se předpokládá, že nastavení fiskální politiky, které zahrnuje jak z vnitrostátních, tak z unijních zdrojů, bude mít v roce 2025 expanzivní povahu a dosáhne 0,8 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl do konce roku 2025 snížit na 56,3 %. Snížení poměru dluhu k HDP v roce 2025 odráží především efekt jmenovatele z očekávaného růstu nominálního HDP.

(16) Podle prognózy Komise z jara 2025 se očekává, že v roce 2025 budou z nevratné podpory („grantů“) z Nástroje pro oživení a odolnost financovány výdaje vládních institucí ve výši 1,8 % HDP, přičemž v roce 2024 to bylo 0,9 % HDP. Výdaje financované z nevratné podpory Nástroje pro oživení a odolnost umožní kvalitní investice a reformy zaměřené na zvýšení produktivity bez přímého dopadu na saldo veřejných financí a veřejný dluh Chorvatska.

(17) Výdaje vládních institucí Chorvatska na obranu činily 1,0 % HDP v roce 2021, 1,0 % HDP v roce 2022 a 1,3 % HDP v roce 2023 ([13]). Podle prognózy Komise z jara 2025 se výdaje na obranu předpokládají v roce 2024 na úrovni 1,4 % HDP a v roce 2025 na úrovni 1,5 % HDP. To odpovídá nárůstu o 0,5 procentního bodu HDP ve srovnání s rokem 2021. Období, kdy je národní úniková doložka aktivována (2025–2028), umožňuje Chorvatsku změnit priority veřejných výdajů nebo zvýšit veřejné příjmy tak, aby trvale vyšší výdaje na obranu neohrozily fiskální udržitelnost ve střednědobém horizontu.

(18) Podle prognózy Komise z jara 2025 se předpokládá, že tempo růstu čistých výdajů v Chorvatsku dosáhne 7,9 % v roce 2025 a 26,6 % kumulativně za roky 2024 a 2025. Na základě prognózy Komise z jara 2025 se předpokládá, že tempo růstu čistých výdajů v Chorvatsku v roce 2025 bude nad úrovní doporučeného maximálního tempa růstu, což odpovídá odchylce ([14]) 0,6 % HDP v ročním vyjádření. Pokud vezmeme v úvahu roky 2024 a 2025 dohromady, předpokládá se, že kumulativní míra růstu čistých výdajů bude nižší než doporučená maximální míra růstu, což odpovídá odchylce 0,2 % HDP. Předpokládaná odchylka je však v rámci flexibility národní únikové doložky založené na současných prognózách výdajů na obranu.

(19) Roční zpráva o pokroku nezahrnuje rozpočtové projekce na období po roce 2025. Prognóza Komise z jara 2025 předpokládá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky, že v roce 2026 bude schodek veřejných financí činit 2,6 % HDP. Tento vývoj odpovídá tempu růstu čistých výdajů v roce 2026 ve výši 4,9 %. Na základě

([11]) Eurostat – Euro Indicators, 22. dubna 2025.

([12]) Nastavení fiskální politiky je definováno jako měřítko roční změny základního stavu veřejných rozpočtů. Jeho cílem je posoudit ekonomický impuls plynoucí z fiskálních politik, a to jak z těch, které jsou financovány z vnitrostátních zdrojů, tak z těch, které jsou financovány z rozpočtu EU. Nastavení fiskální politiky se měří jako rozdíl mezi i) střednědobým potenciálním růstem a ii) změnou primárních výdajů očištěných o diskreční opatření na straně příjmů a se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie.

([13]) Zdroj: Eurostat, vládní výdaje podle klasifikace funkcí vládních institucí (COFOG). Vzhledem k metodickým rozdílům mezi definicemi podle COFOG a NATO se výdaje založené na definici dle COFOG mohou lišit od výdajů založených na definici dle NATO.

([14]) Od roku 2026 se tyto údaje objeví na kontrolním účtu, který je stanoven v článku 22 nařízení (EU) 2024/1263.

odhadů Komise se očekává, že nastavení fiskální politiky, které zahrnuje výdaje financované jak z vnitrostátních, tak z unijních zdrojů, bude v roce 2026 převážně neutrální. Podle odhadu Komise se očekává, že poměr veřejného dluhu k HDP vzroste do konce roku 2026 na 56,4 %. Zvýšení poměru dluhu k HDP v roce 2026 odráží především vnitřní dynamiku dluhu, která zvyšuje dluh.

Klíčové politické výzvy

(20) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) nařízení Rady (EU) 2021/241 a s přílohou V kritériem 2.2 uvedeného nařízení zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Očekává se, že tyto reformy a investice pomohou účinně řešit všechny výzvy identifikované v příslušných doporučeních pro tuto zemi nebo jejich významnou část. V tomto napjatém časovém rámci má dokončení účinného provádění plánu pro oživení a odolnost zásadní význam pro posílení dlouhodobé konkurenceschopnosti Chorvatska prostřednictvím zelené a digitální transformace a pro zajištění sociální spravedlnosti. Sdělení Komise NextGenerationEU – Cesta do roku 2026, které bylo přijato dne 4. června 2025, vyjasňuje příslušný harmonogram ukončení nástroje a poskytuje členským státům pokyny pro maximalizaci provádění do 31. srpna 2026, včetně toho, jak dále zefektivnit plány pro oživení a odolnost, uvádí nejdůležitější možnosti, které je třeba zvážit při jejich revizi, a zdůrazňuje význam pečlivého společného plánování před předložením posledních žádostí o platbu v roce 2026. Při provádění reforem a investic uvedených v plánu pro oživení a odolnost již Chorvatsko dosáhlo pokroku. Pro splnění závazků plánu pro oživení a odolnost do srpna 2026 je nezbytné, aby Chorvatsko urychlilo provádění reforem a investic řešením příslušných výzev, pokud jde o nedostatečnou správní kapacitu, složité postupy zadávání veřejných zakázek, zdlouhavé povolovací procesy a neúčinnou koordinaci. Aby byla zajištěna široká podpora pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost, je i nadále nezbytné do procesu systematicky zapojovat místní a regionální orgány, sociální partnery, občanskou společnost a další příslušné zúčastněné strany.

(21) V Chorvatsku došlo k urychlení provádění programů politiky soudržnosti, které zahrnují podporu z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Fondu pro spravedlivou transformaci (FST), Evropského sociálního fondu plus (ESF+) a Fondu soudržnosti (FS). Je důležité pokračovat v úsilí o zajištění rychlého provádění těchto programů a zároveň maximalizovat jejich reálný dopad. Chorvatsko již na základě svých programů v rámci politiky soudržnosti přijímá opatření na podporu konkurenceschopnosti a růstu a současně na posílení sociální soudržnosti. Současně Chorvatsko nadále čelí výzvám, které se týkají například zvyšování konkurenceschopnosti a inovační výkonnosti, dostupného bydlení, vodohospodářské odolnosti, aktivní politiky trhu práce pro znevýhodněné skupiny, prohlubování dovedností a změny kvalifikace, dlouhodobé péče a deinstitucionalizace. V souladu s článkem 18 nařízení (EU) 2021/1060 je Chorvatsko povinno v rámci přezkumu fondů politiky soudržnosti v polovině období provést přezkum každého programu, mimo jiné s přihlédnutím k výzvám uvedeným v doporučeních pro jednotlivé země na rok 2024. Návrhy Komise přijaté dne 1. dubna 2025 ([15]) prodlužují lhůtu k předložení posouzení – v případě každého programu – výsledku přezkumu v polovině období stanovenou na 31. března 2025. Poskytují také flexibilitu, která pomáhá urychlit provádění programů, a pobídky pro členské státy, aby přidělovaly zdroje politiky soudržnosti do pěti strategických prioritních oblastí Unie, konkrétně do konkurenceschopnosti v oblasti strategických technologií, obrany, bydlení, vodohospodářské odolnosti a přechodu na jiné zdroje energie, a do investic do dovedností v prioritních odvětvích při současném zachování důrazu na osoby v nejzranitelnějších situacích v programech ESF+.

(22) Platforma strategických technologií pro Evropu (STEP) poskytuje příležitost investovat do klíčové strategické priority EU tím, že posílí konkurenceschopnost EU. Platforma STEP je financována z jedenácti stávajících fondů EU. Členské státy mohou rovněž přispívat do Programu InvestEU na podporu investic v prioritních oblastech. Chorvatsko by mohlo tyto iniciativy využít k podpoře vývoje nebo výroby kritických technologií, včetně čistých technologií a technologií účinně využívajících zdroje.

(23) Kromě hospodářských a sociálních výzev, které jsou řešeny prostřednictvím plánu pro oživení a odolnost a jiných fondů EU, by Chorvatsko mělo účinně řešit výzvy, jež souvisejí s nedostatkem pracovních sil a dovedností, dekarbonizací a energetickou účinností, inovacemi, přístupem k diverzifikovaným zdrojům financování, podnikatelským prostředím a sociálním začleňováním.

([15]) Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterým se mění nařízení (EU) 2021/1058 a (EU) 2021/1056, pokud jde o zvláštní opatření k řešení strategických výzev v souvislosti s přezkumem v polovině období – COM(2025) 123 final.

(24) Výkonnost Chorvatska v oblasti výzkumu a inovací se stále zlepšuje, ale pokroku brání přetrvávající strukturální problémy, zejména značně roztříštěný veřejný sektor výzkumu, vývoje a inovací, který je tvořen mnoha veřejnými výzkumnými ústavy a fakultami v rámci univerzit. Velký počet těchto subjektů rozmělňuje zdroje a ztěžuje spolupráci, což vede k nižším výstupům výzkumu a menšímu prostoru pro spolupráci mezi podnikatelskou sférou a akademickou obcí a přenos technologií. Ačkoli Chorvatsko provádí reformy v rámci plánu pro oživení a odolnost s cílem snížit počet veřejných výzkumných institucí, bylo by prospěšné zvýšit rozsah, ambice a tempo provádění tohoto úsilí. Úroveň veřejných výdajů na výzkum a vývoj jako podíl na HDP je stále pod průměrem EU a v posledních letech stagnuje. Podíl výdajů podniků na výzkum a vývoj a využívání inovačních programů ze strany podniků nadále zůstává výrazně pod průměrem EU, což přispívá k nedostatečné výkonnosti.

(25) Chorvatské finanční prostředí je stále podporováno převážně bankami, přičemž tržní financování hraje relativně menší roli. Podniky se i nadále ve velké míře spoléhají na interní zdroje a bankovní úvěry, zatímco přístup k úsporám domácností prostřednictvím kapitálových trhů zůstává i přes určitý pokrok omezený kvůli stále nízké míře přímé účasti drobných investorů. Domácí institucionální investoři, jako jsou penzijní fondy a pojišťovny, hrají při financování inovativních podniků omezenou roli. Relativně malá velikost a likvidita domácích kapitálových trhů omezují možnosti odchodu pro investory rizikového kapitálu a soukromého kapitálu a prohlubují nedostatek finančních prostředků pro inovativní podniky. Cílem reforem v rámci plánu pro oživení a odolnost a strategie rozvoje kapitálových trhů je podpora regionální integrace, digitalizace a diverzifikace možností financování. Další pokrok je nutný při posilování rizikového kapitálu, soukromého kapitálu a finanční gramotnosti a při zlepšování investičního prostředí.

(26) Jak je uvedeno v Kompasu konkurenceschopnosti, všechny orgány EU, vnitrostátní a místní orgány musí vyvinout velké úsilí k vytvoření jednodušších pravidel a ke zrychlení správních postupů. Komise si v oblasti snižování administrativní zátěže stanovila ambiciózní cíle: nejméně o 25 % a u malých a středních podniků nejméně o 35 %. Vytvořila také nové nástroje k dosažení těchto cílů, včetně systematického zátěžového testu souboru právních předpisů EU a posíleného dialogu zúčastněných stran. Aby Chorvatsko tyto ambiciózní cíle splnilo, musí také přijmout opatření. Složitost administrativních postupů údajně omezuje 66 % společností při podnikání v Chorvatsku ([16]). Podnikatelské prostředí v Chorvatsku je i nadále zatíženo strukturálními problémy, přičemž hlavními překážkami pro investice a růst jsou nedostatek pracovních sil a dovedností, složitost právních předpisů a administrativní neefektivnost. Regulační překážky v odvětvích, jako je maloobchod, a v některých povoláních omezují hospodářskou soutěž, zatímco zpoždění při provádění směrnic EU zvyšuje nejistotu a zátěž pro podniky spojenou s dodržováním předpisů. Významným krokem vpřed jsou opatření v plánu pro oživení a odolnost s cílem digitalizovat veřejnou správu, podpořit hospodářskou soutěž a zjednodušit postupy. Bylo by však prospěšné zvýšit rozsah, ambice a tempo zjednodušování právních předpisů a modernizace administrativy.

(27) Územní roztříštěnost chorvatské veřejné správy má dopad na její efektivnost a stupňuje regionální rozdíly. Existuje také nerovnováha mezi odpovědnostmi a zdroji na místní úrovni. To přispívá k nerovnoměrné kvalitě veřejných služeb poskytovaných v celé zemi a zvyšuje administrativní náklady, protože mnoho malých místních samospráv nemá dostatečné finanční a administrativní zdroje pro poskytování služeb v rámci své působnosti. Ačkoli opatření v rámci plánu pro oživení a odolnost pomáhají řešit vysokou roztříštěnost poskytováním finančních pobídek na podporu slučování jednotek místní samosprávy, využívání těchto pobídek se nadále zaměřuje především na slučování funkcí, zatímco využívání za účelem skutečného slučování jednotek místní samosprávy, je stále omezené. Bylo by prospěšné rozšířit rozsah pobídek spolu s případnými legislativními kroky, které by zajistily využívání skutečného slučování.

(28) V první polovině roku 2024 mělo Chorvatsko třetí nejvyšší cenu elektřiny v EU pro spotřebitele-podnikatele a průmyslové spotřebitele. To i nadále brzdí nákladovou konkurenceschopnost chorvatských společností. Navzdory rekordnímu nárůstu kapacity pro výrobu solární energie o 397 MW v roce 2024 je podíl solární energie na výrobě elektřiny nadále nízký a činí méně než 6 %. V této souvislosti by rychlejší zavádění nových kapacit v oblasti energie z obnovitelných zdrojů – zejména solární energie – a řešení nefosilní flexibility mohlo pomoci snížit úroveň cen. Zvýšenému využívání obnovitelných zdrojů energie ve velkém měřítku, včetně solární energie, brání nejistý regulační rámec, neboť vnitrostátní energetický regulační orgán (HERA) dosud nepřijal aktualizované poplatky za připojení k síti, což vytváří nejistotu pro potenciální investory a fakticky brání projektům v zajištění financování. Pro podporu využívání energie z obnovitelných zdrojů v Chorvatsku bude mít zásadní význam zvýšení investice do

([16]) „Postoje podniků ke korupci v EU“, zpráva z bleskového průzkumu Eurobarometru (duben 2024).

elektrické sítě nad rámec investic obsažených v chorvatském plánu pro oživení a odolnost. V krátkodobém horizontu to bude vyžadovat opatření na podporu hybridních projektů v oblasti skladování a energie z obnovitelných zdrojů. V roce 2023 mělo inteligentní měřiče instalováno pouze 24 % spotřebitelů v domácnostech, což je výrazně méně, než je cíl EU ve výši 80 %. Aby bylo možné plně využít zvýšeného využívání energie z obnovitelných zdrojů, bude zapotřebí značných finančních prostředků na zavádění inteligentních měřičů nad rámec opatření uvedených v plánu pro oživení a odolnost, jakož i dynamických smluv s cílem posílit postavení spotřebitelů a podpořit odezvu na straně poptávky. Revize a zjednodušení administrativních postupů pro instalaci projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, a to i v budovách s více bytovými jednotkami, by pomohly snížit závislost na fosilních palivech. Měly by být také přezkoumány administrativní postupy pro zakládání energetických společenství, protože počet registrovaných energetických společenství je stále nízký.

(29) Opatření v oblasti energetické účinnosti jsou nezbytná k udržení pozitivní dynamiky, které bylo dosaženo díky plánu pro oživení a odolnost, a k urychlení pokroku v oblasti: i) renovace budov; ii) nabídky energeticky účinného bydlení, zejména sociálního bydlení; a iii) nahrazení kotlů na plyn a ropu tepelnými čerpadly a jinými účinnějšími a ekologičtějšími řešeními. Příslušným cenovým signálům pro elektrifikaci rovněž brání daňové zatížení, které je u domácností i průmyslových spotřebitelů neúměrně zaměřené na elektřinu. Vzhledem k expozici Chorvatska vůči rizikům souvisejícím s klimatem a jejich potenciálnímu hospodářskému dopadu by bylo pro zemi přínosné urychlit přizpůsobování se změně klimatu a vodohospodářskou odolnost prostřednictvím rychlého provádění a pečlivého monitorování politik v oblasti přizpůsobování se změně klimatu a udržitelného hospodaření s vodou, a to pomocí investic do strategické infrastruktury blízkých přírodě a odolných vůči změně klimatu.

(30) Silniční doprava je v Chorvatsku nejpoužívanějším druhem osobní i nákladní dopravy. Reformy a investice v rámci chorvatského plánu pro oživení a odolnost, jako je modernizace železniční infrastruktury, podpora ekologické dopravy a zavádění inteligentních dopravních systémů, již tyto cíle podporují; je však i nadále nutné trvalé úsilí. Modernizace dopravní infrastruktury a železničních kolejových vozidel, větší využívání veřejné dopravy a její další ekologizace, zavádění inteligentních dopravních systémů a podpora využívání vozidel s nulovými emisemi – například revizí daňových pobídek – mohou výrazně přispět k dekarbonizaci odvětví dopravy a snížit závislost na fosilních palivech a poptávku po energii. V roce 2023 mělo Chorvatsko nejnižší podíl obnovitelných paliv v dopravě v EU (0,9 % oproti průměru EU ve výši 10,8 %). Používání alternativních paliv by mohla podpořit revize pravidel pro mísení a promíchávání biopaliv. Chorvatsko eviduje značné dotace na fosilní paliva bez plánovaného ukončení před rokem 2030. Za prioritu pro postupné ukončení by mohly být považovány zejména dotace na fosilní paliva, které cíleně neřeší energetickou chudobu ani skutečné problémy energetické bezpečnosti, brání elektrifikaci a nemají zásadní význam pro konkurenceschopnost průmyslu. V Chorvatsku jsou dotace na fosilní paliva, například současný mimořádný cenový strop pro ropné produkty a plyn, jakož i částečné vracení spotřební daně z nafty v komerční dopravě, ekonomicky neefektivní, udržují závislost na fosilních palivech a demotivují elektrifikaci a přechod na vozidla s nulovými emisemi a další udržitelná řešení.

(31) Pozitivní trendy na chorvatském trhu práce pokračují, i když přetrvávající strukturální a regionální problémy mají dopad na konkurenceschopnost a růstový potenciál. V mnoha odvětvích je hlášen nedostatek pracovních sil a dovedností, zatímco míra zaměstnanosti je stále pod průměrem EU, zejména u zranitelných skupin, jako jsou starší lidé, pracovníci s nízkou kvalifikací a osoby se zdravotním postižením. Rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením se značně prohloubil, což zvyšuje riziko chudoby a sociálního vyloučení u znevýhodněných skupin. Omezená účast na vzdělávání dospělých, zejména mimo region hlavního města, omezuje rozvoj dovedností důležitých pro trh práce a přispívá k nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi. Chorvatsko provádí řadu opatření k řešení potřeb trhu práce, z nichž některá jsou podporována plánem pro oživení a odolnost a Evropským sociálním fondem plus. Tato opatření zahrnují aktivní politiky na trhu práce, programy prohlubování dovedností a změny kvalifikace a reformy zaměřené na lepší integraci zahraničních pracovníků na trhu práce. Toto úsilí je však třeba zintenzivnit a zlepšit jeho účinnost, a to užším zaměřením na zranitelné skupiny, řešením nedostatků v oblasti odborné přípravy, motivací k účasti na vzdělávání dospělých a zlepšováním dovedností důležitých pro trh práce, a to i prostřednictvím kvalitních učebních osnov na různých úrovních vzdělávání. Pokrok v reformě vzdělávacího systému by pomohl dosáhnout vyšší účasti na předškolním vzdělávání a péči a většího počtu vyučovacích hodin ve školách, což by posílilo základní dovednosti a poskytlo lepší základ pro další vzdělávání a získávání dovedností. Je třeba pokračovat v úsilí o zvýšení podílu kvalifikovaných učitelů matematiky a fyziky s cílem zlepšit uvedené dovednosti a účast na studiu přírodních věd, technologie, inženýrství a matematiky (STEM).

(32) Navzdory určitému pokroku a značnému politickému úsilí se Chorvatsko nadále potýká se značnými sociálními problémy. Míra chudoby a příjmové nerovnosti je stále vysoká, zejména mezi staršími lidmi, osobami se zdravotním postižením a obyvateli venkovských oblastí. V roce 2023 bylo v Chorvatsku riziko chudoby nebo sociálního vyloučení i nadále vysoké. Vliv sociálních transferů (bez důchodů) na snižování chudoby patří k nejnižším v EU a přiměřenost a rozsah působnosti systémů minimálního příjmu a dávek v nezaměstnanosti jsou stále omezené. Důchody jsou poměrně nízké a zároveň je udržitelnost systému ohrožena demografickými tlaky a předčasnými odchody do důchodu v minulosti. Dostupnost dlouhodobé péče je omezená, přičemž přístup k domácí péči a komunitní péči je stále nedostatečný a klade neúměrnou zátěž na neformální pečující, zejména ženy, což znamená, že je méně pravděpodobné, že budou pracovat nebo si hledat práci. Zajištění účinného a koordinovaného provádění vnitrostátního plánu politiky bydlení do roku 2030 by přispělo ke zlepšení cenové dostupnosti bydlení. Řešení těchto výzev by rovněž přispělo k podpoře vzestupné sociální konvergence v souladu s druhou fází analýzy zemí Rámce sociální konvergence provedené útvary Komise ([17]).

(33) Nerovnoměrné rozmístění lékařů je hlavní překážkou v přístupu ke zdravotnickým službám v odlehlých či venkovských regionech. Řešení nedostatku pracovníků vyžaduje iniciativy zaměřené na zvýšení počtu zdravotnických pracovníků a zlepšení odborné přípravy, náboru a udržení pracovníků, přičemž je třeba věnovat zvláštní pozornost zeměpisným rozdílům. Podíl obyvatelstva využívajícího zdravotní služby online je jeden z nejnižších v EU. Přestože plán pro oživení a odolnost podporuje služby telemedicíny v odlehlých a ostrovních oblastech, je třeba vyvinout společné úsilí na podporu rovného přístupu ke zdravotnickým službám, zejména k primární a ambulantní péči.

(34) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada v roce 2025 doporučila, aby členské státy eurozóny přijaly opatření k provedení doporučení týkajícího se hospodářské politiky eurozóny z roku 2025, a to i prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost. V případě Chorvatska pomáhají doporučení (2), (3), 4) a (5) provést první doporučení eurozóny týkající se konkurenceschopnosti, doporučení (4) a (5) pomáhají provést druhé doporučení eurozóny týkající se odolnosti a doporučení (1) pomáhá provést třetí doporučení eurozóny týkající se makroekonomické a finanční stability stanovená v doporučení na rok 2025.

DOPORUČUJE Chorvatsku v letech 2025 a 2026:

1. Posílit celkové výdaje na obranu a bezpečnost a připravenost při současném zajištění udržitelnosti dluhu v souladu se závěry Evropské rady ze dne 6. března 2025. Dodržovat maximální tempa růstu čistých výdajů doporučená Radou dne 21. ledna 2025 a současně využít prostor poskytnutý národní únikovou doložkou pro vyšší výdaje na obranu.

2. S ohledem na příslušné lhůty pro včasné dokončení reforem a investic podle nařízení (EU) 2021/241 urychlit provádění plánu pro oživení a odolnost, včetně kapitoly REPowerEU. Urychlit provádění programů v rámci politiky soudržnosti (EFRR, FST, ESF+, FS) a případně využít možností, které nabízí přezkum v polovině období. Optimálně využívat nástroje EU, včetně příležitostí, které poskytuje Program InvestEU a Platforma strategických technologií pro Evropu, ke zvýšení konkurenceschopnosti.

3. Řešit roztříštěnost veřejných výzkumných ústavů a univerzit stanovením cílů v dohodách o výkonu, které podporují konsolidaci, spolupráci a případně slučování, a to s finančními pobídkami ke zlepšení vědeckých výsledků a návratnosti veřejných investic do výzkumu a vývoje. Posílit investice do výzkumu a inovací. Zlepšit přístup k různým zdrojům financování pro podniky a podpořit kapitálové trhy dalším usnadněním účasti drobných investorů mimo jiné i na trhu s dluhopisy, řešením překážek pro kotaci a posílením správy a řízení společností s cílem zvýšit atraktivitu akciového trhu. Dále zjednodušit regulaci, zlepšit regulační nástroje a snížit administrativní zátěž prostřednictvím digitalizace s cílem usnadnit zakládání a rozšiřování podniků. Posílit kapacitu a efektivitu veřejné správy na místní úrovni slučováním funkcí a/nebo obcí.

([17]) Pracovní dokument útvarů Komise:Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework (SCF) (Druhá fáze analýzy sociální konvergence zemí v souladu s Rámcem sociální konvergence), SWD(2025) 95 final.

4. Řešit vysoké ceny elektřiny pro podniky urychlením zavádění a připojování k síti u projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. Dále modernizovat elektrické přenosové a distribuční sítě, investovat do skladování elektřiny a pokročit v zavádění inteligentních měřičů. Zefektivnit povolování, a to i pro energetická společenství, a zjednodušit postupy pro instalaci solárních fotovoltaických zařízení v budovách s více bytovými jednotkami. Urychlit provádění opatření v oblasti energetické účinnosti, zejména v obytných budovách, a snížit závislost na fosilních palivech v odvětví vytápění, mimo jiné urychlením využívání účinných a ekologických řešení, jako jsou například tepelná čerpadla. Snížit závislost na fosilních palivech a poptávku po energii v odvětví dopravy podporou udržitelné městské dopravy, železnice a elektrifikace silniční dopravy, jakož i mimo jiné revizí cílených daňových pobídek. Podniknout konkrétní kroky k postupnému ukončení dotací na fosilní paliva, zejména v odvětví dopravy. Řešit nedávný pokles podílu obnovitelných zdrojů v dopravě revizí pravidel pro biopaliva.

5. Snížit nedostatek pracovních sil a dovedností odstraněním překážek bránících účasti na trhu práce a zajistit pevnější vzdělávací základy na všech úrovních, zejména v oblasti základních dovedností a dovedností v oblasti přírodních věd, technologie, inženýrství a matematiky (STEM), posílením prohlubování dovedností a změny kvalifikace, lepším zacílením aktivních politik trhu práce na zranitelné skupiny a zvýšením úsilí o přilákání, rozvoj a udržení talentů. Posílit politiky trhu práce a jejich koordinaci se sociálními službami. Snížit chudobu a příjmovou nerovnost zvýšením přiměřenosti sociálních dávek, včetně důchodů, při zachování fiskální udržitelnosti. Zlepšit přístup k formální domácí a komunitní dlouhodobé péči. Podporovat vyvážené zeměpisné rozmístění zdravotnických pracovníků a zařízení, investice do elektronického zdravotnictví a užší spolupráci mezi všemi úrovněmi veřejné správy v oblasti zdravotní politiky.

V Bruselu dne 8. července 2025.

Za Radu

předsedkyně

S. LOSE